

Archiv obce Kořen

1929 – 1933

Inventář

Číslo EL NAD: 793
Evidenční číslo pomůcky: 196

Obsah

Úvod.....	3
I. Vývoj původce archivního souboru.....	3
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	9
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	9
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	9
V. Záznam o uspořádání archivního souboru.....	10
Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury.....	11
Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk.....	12
Inventární seznam.....	13

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Organizaci místní samosprávy, převedením pravomocí do rukou obcí, předcházelo zrušení roboty a poddanství v roce 1848. Následoval zákon o provizorním zřízení obecním č. 170/1849 Ř. z. ze dne 17. března, který zrušil dosavadní pravomoc panských vrchnostenských úřadů ve správě venkovských obcí, kde vrchnost doposud zastupovali venkovští rychtáři a konšelé, pověřeni vykonáváním částečné a obecné samosprávy. Stále ještě omezené obecní pravomoci zaručily obcím alespoň základní práva, mezi něž patřila práva: svobodné volby zástupců, domovské, samostatně vyřizovat vlastní agendu, uveřejnit veřejně výsledky obecního hospodaření a zveřejnění jednání obecních zástupců. Jednalo se o zlomový počín, vyvolaný zejména tlakem na politickou situaci ve státě. Zprvu udílená samostatnost zemská přenesla se na úroveň krajskou, okresní a obecní. Přestože by se tak mohlo zdát, že majitelé dosavadních panství tím přišli o řadu výhod, opak je skutečností. Mohli snáze uplatnit svůj vliv především tam, kde jej potřebovali využít nejvíce. Postupně mohli získat kontrolu nad obcemi a později nad celými okresy.

Shora uváděná zákonná úprava, takzvané Stadionovo prozatímní obecní zřízení, vycházela z uvozovacího patentu a v něm uvedeného hesla, že základem svobodného státu je svobodná obec. Zákon jej zachovával tak, že hovořil o obcích místních, okresních a krajských. Skutečně platnými se však staly pouze předpisy o obcích místních.

Obce se staly nejnižším článkem místní samosprávy. Obvod těchto obcí se shodoval s katastrálním územím. Novým prvkem se stalo zavedení pravidla, že každé sídliště se muselo stát obcí či součástí obce nazývané osadou. Dřívější rozdíly mezi sídlišti různých stupňů byly zachovány pouze v názvoslovích těchto obcí, jako města, městyse čili městečka a vesnice či vsi. Každá obec náležela do určitého soudního a politického okresu a každá osoba musela patřit do evidence některé obce. Pokud některé z obcí nesplnily zákonné požadavky, mělo se přistoupit k jejich sloučení s jinou obcí, přestože by s tím dotčená obec nesouhlasila.

Stadionovo zřízení rozlišovalo dvojí působnost obce. Obec se měla starat především o svoje vlastní záležitosti, obecní zřízení tehdy hovořilo o přirozené působnosti obce. Ve své působnosti nemohla být obec omezována mimo zákonem uváděné případy. Jakýmsi protipólem přirozené působnosti obce se stala působnost přenesená. Tato působnost zahrnovala obstarávání určitých veřejných věcí, které obci nařizovala státní správa.

V každé obci se povinně zřídily dva orgány, obecní výbor a představenstvo. Obecní výbor volený na tři roky představoval kolegiální orgán a rozhodoval většinou hlasů. Disponoval však pouze usnášecí a dozorcí mocí, bez možnosti použít moc výkonnou. Užším orgánem, voleným právě z členů obecního výboru, se stalo obecní představenstvo. Skládalo se ze starosty a alespoň dvou radních. Nepředstavovalo ovšem kolegium, radní vytvářeli jen pomocný a zastupující orgán v době starostovy nepřítomnosti v úřadu, samotný starosta se stával výkonným orgánem, který prováděl usnesení obecního výboru.

Nad samosprávnými orgány se zavedla instituce dozoru a starosta mohl využívat práva prozatímního odložení výkonu rozhodnutí obecního výboru, pokud to odporovalo zákonům nebo mohla být způsobena škoda obci samotné. V roce 1850 došlo k rozšíření dozorcí moci a místním obcím přibyla policie. Nadřízený okresní úřad měl dohlížet na práci starosty v oboru

místní policie patřící do přirozené působnosti obce. V nutných případech pak uváděl věci do pořádku. Vláda mohla obci kdykoliv výkon místní policie odejmout a zabezpečit její činnost za pomoci vlastních orgánů.

Vlastní činnost obecní samosprávy začala v roce 1850, kdy byly aktivovány nově zřízené státní politické úřady. Došlo k územní reformě obcí a obecní samospráva se posléze stala skutečností.

K vydání dalšího obecního zřízení došlo v roce 1859, v platnost vstoupilo pouze ustanovení o domovském právu a navíc nastalo odstranění veřejnosti jednání orgánů obecní samosprávy. Po vydání Říjnového diplomu docházelo k postupnému odstranění zásahů do samosprávy. V roce 1861, po volbách do obecních orgánů, v nichž zvítězili ve většině měst v Čechách čeští zástupci, byla veřejnost jednání zavedena opět. Rok poté vstoupil v platnost rámcový říšský obecní zákoník jako výsledek jednání mezi vládou, snažící se dostat obce pod větší kontrolu, a mezi parlamentem. V roce 1863 bylo vydáno obecní zřízení a řád volební pro Slezsko, o rok později také pro Moravu a Čechy č. 7/1864 Z. z. Tato zřízení se vztahovala na všechny obce příslušné země s výjimkou statutárních měst. Každá nemovitost musela náležet do svazku některé obce. Samosprávné obce se mohly slučovat a rozlučovat a za určitých okolností měnit svoje hranice, o čemž však s konečnou platností rozhodovaly zemské sněmy.

Obecní zřízení rozlišovala dva druhy občanů do obce náležejících. Jednalo se o skupinu osob spojenou s obcí na základě jakéhosi hmotného svazku či o skupinu osob přespolečných. Je zřejmé, že prvně uváděná skupina disponovala všemi výhodami, které jí ze zákona příslušely, avšak nejdůležitějším právem bylo právo volební.

Voliči oprávnění k volbě volili na tříleté funkční období obecní výbor. Počet členů výboru se odvíjel podle zalidněnosti obce a v Čechách se pohyboval mezi osmi a 36 členy, na Moravě od sedmi do 30 členů. Obecní výbor volil ze svého středu obecní představenstvo, které se skládalo z obecního starosty a obecního radního. Počet členů obecního představenstva nesměl přesahovat třetinu členů obecního výboru, počet radních však nemohl klesnout pod dva. Obecnímu výboru se v této době občas říkalo obecní zastupitelstvo. Každý volitelný a řádně volený občan byl povinen volbu přijmout, výjimky z tohoto pravidla byly přesně stanoveny.

Obec, její činnost a veškerý život v ní tak v podstatě existoval v nezměněné podobě téměř do roku 1918, kdy se po vzniku nového, samostatného státu přijala zcela odlišná opatření pro obecní samosprávu.

Základním pravidlem pro chod obce po roce 1918 zůstal nadále předpoklad, že o obecních záležitostech může rozhodovat pouze osoba, která přispívá na udržování obecního hospodářství, avšak vyvstala potřeba řešit situaci s volebními řády. Na počátku roku 1919 tak vstoupila v platnost dvě zákonná nařízení, zákon č. 75/1919 Sb. o řádu volení v obcích a zákon č. 76/1919 Sb. o novele k obecnímu zřízení.

Volební řád představoval výsledek dohody občanských stran se sociální demokracií a přinášel značnou demokratizaci. Přiznával totiž všeobecné, rovné, tajné a přímé hlasovací právo při volbách do obcí všem osobám, které měly v obci alespoň tříměsíční trvalé bydliště a které nebyly určitým způsobem diskvalifikovány a dosáhly věku 21 let. Pasivní volební právo se přiznalo osobám ve věku od 26 let a volený musel alespoň jeden rok v obci bydlet. Volilo se na základě kandidátních listin a podle zásad poměrného zastoupení. Volební období se prodloužilo na čtyři roky, v roce 1933 na šest let, aby se sjednotila délka volebních období s

ostatními samosprávami. Vznikly obecní finanční komise, v nichž jednu polovinu představovali zástupci zvolení obecním zastupitelstvem a druhou zástupci jmenovaní okresním úřadem. Jednalo se tak především o kontrolu ze strany státu, který si v obcích nepřál převahu socialistické většiny, která by mohla volně nakládat s obecními prostředky. Komise mohly kontrolovat veškeré obecní hospodaření a odvolávat se proti všem usnesením obecního zastupitelstva finanční povahy.

Zákonná novela obecních zřízení rozeznávala tyto řádné orgány obcí: obecní zastupitelstvo, obecní radu, starostu, případně jeho náměstky a komise.

Obecní zastupitelstvo nahradilo dřívější obecní výbor. Jeho zvolení se účastnili všichni voliči oprávnění k volbě a skládalo se z devíti až 60 členů podle počtu obyvatel v obci.

Ze svého středu volilo obecní zastupitelstvo obecní radu, která nastupovala na místo dřívějšího obecního představenstva. Skládala se ze starosty, jeho náměstka či náměstků a členů rady, radních. Počet všech těchto členů činil znovu jednu třetinu obecního zastupitelstva, proto se stanovil počet jeho členů na devět, aby rada byla nejméně tříčlenná. Plnila totiž také funkci obecního trestního senátu, a tento musel být nejméně tříčlenný, tvořil jej starosta a dva radní.

Došlo k jasnému vymezení významu obecní rady, totiž že obecní rada tvoří sbor, který se za předsednictví starosty usnází na všech věcech, jež podle zákona nebo podle zákonných nařízení nejsou vyhrazeny obecnímu zastupitelstvu. Toto ustanovení utvářelo z rady primární orgán obce.

Obecní zastupitelstvo volilo ze svého středu rovněž starostu a jeho náměstka, v obcích s počtem převyšujícím 24 členů zastupitelstva se volili náměstci dva. Volba starosty nemusela být potvrzena státem, zákon č. 122/1933 Sb. o změnách řádu voleb v obcích však stanovil, že volbu starosty schvaluje státní úřad. Pokud státní úřad volbu starosty a jeho náměstků nepotvrdil, pozbývala tato volba platnost a obecní zastupitelstvo bylo povinno uskutečnit volbu novou. Kdyby se však zastupitelstvo zdráhalo provést novou volbu, pozbývala by platnosti také volba členů obecního zastupitelstva. Politický úřad jmenoval do čela obce správní komisi a v příhodné době vypisoval novou volbu obecního zastupitelstva. Podle shora psaného je jasně viditelné, že těmito ustanoveními byla obecní samospráva značně okleštěná. Státní úřady nezavazoval žádný termín k vypsání nových voleb obecního zastupitelstva.

Prámem obcí bylo zřizovat si poradní a přípravné sbory ve formě komisí.

Nejdůležitějším orgánem, v jehož rukách spočívala rozhodující moc, byla obecní rada. Její zasedání byla neveřejná a konala se poměrně často. Obecnímu zastupitelstvu byly vyhrazeny pouze některé věci, schvalovalo zejména obecní rozpočet, jeho schůze se měly konat alespoň jednou za dva měsíce a byly veřejné. K určitým funkcím starosty patřilo svolávání schůzí obecní rady a obecního zastupitelstva, zastupování obce navenek apod.

Mezi mimořádné orgány obce patřil vládní komisař nebo správní komise. Pokud zemský úřad rozpustil zastupitelstvo, bylo povinností příslušného okresního úřadu stanovit pro obec přechodný orgán (komisař, správní komise). Tento mimořádný orgán vedl správu obce do řádné volby a dosazení nově zvoleného zastupitelstva. Pravomoc přechodných orgánů zůstala omezena na běžné záležitosti a kromě toho směl provádět pouze neodkladné akty, jejichž prodlením by mohla obci vzniknout škoda.

V období německé okupace pohraničí v letech 1938 – 1945 se charakter veřejné správy výrazně odlišoval od předešlého. V odtržených pohraničních částech republiky vstoupil v

platnost říšskoněmecký systém a došlo k odstranění volitelnosti orgánů územní samosprávy. Na protektorátním území vznikly správní orgány řídicí se poněkud upravenou verzí týchž zákonů. V pohraničí převzala dočasně, do 20. října 1938, veškerou výkonnou moc armáda. Z jejího pověření vedli armádní zástupci veškeré existující správní orgány.

Nejdůležitějším obdobím ve vývoji sudetské správní organizace byla krátká doba od 21. října 1938 do 30. dubna 1939. Došlo k přijetí významných zákonných opatření a vybudování celé správní sítě. Vznikla tzv. Říšská župa sudetská (Reichsgau Sudetenland) a celé území se rozdělilo na venkovské a městské okresy (Landkreise a Stadtkreise). Ve venkovských okresech byly utvořeny úřady landrátů (Der Landrat) navazující na prvorepublikové okresní úřady. Došlo k faktické likvidaci územní samosprávy. Ve správě obcí se zavedl tzv. vůdcovský princip a správu obce tak zastával pouze starosta. Stálými zástupci starostů se stali přidělení (Beigeordnete). První přidělenec byl podle zákona prvním a stálým zástupcem starosty, zbývající přidělení byli stálými zástupci pouze ve svých pracovních oborech (sociální péče, policie, zdravotnictví, školství apod.), starosta však mohl vztáhnout každou z těchto záležitostí na sebe. Další obecní orgán představovali obecní radové obstarávající trvalý kontakt mezi obecní správou a ostatními obyvateli. Jednalo se o nejméně 12 a nejvíce 36 členů a zákon stanovil, ve kterých záležitostech se musí starosta s obecními rady poradit. Kromě obecních radů existovali ještě poradci, kteří vykonávali poradní činnost pro starostu a přidělenec v určitém správním oboru nebo jiné speciální otázce. K obecním orgánům patřila také porada obecních radů a poradců. Starosta je zval v přiměřené lhůtě k poradě a oznámil jim její důvod.

O zajištění vzájemné symbiózy mezi obecní správou a nacistickou stranou se staral zmocněnec NSDAP. Ze zákona požíval značného vlivu na správu obce, aby dohlédl na správnou interpretaci nacistických zájmů ve svěřené obci. Starosta a přidělení z povolání vykonávali svůj úřad 12 roků, pokud se jednalo o úřad čestný, krátka se doba na 6 roků.

Činnost obecních úřadů zanikla v roce 1945, kdy byly nahrazeny soustavou národních výborů. V pohraničí navazovaly na obecní úřady místní správní komise jmenované postupně v letech 1945 – 1946.

Původní název vsi Kořen, nacházející se přibližně 5 kilometrů jihovýchodně od města Planá, vzniklo ze staročeského slova kořen, vycházejícího ze staroslověnského koreň. Další možnost vzniku pojmenování vsi se může vztahovat také k příjmení Kořen, které ovšem pochází rovněž ze základu slova kořen. V průběhu 16. století se z původně podstatného jména stalo jméno přídatné a v textech se objevují názvy Kořenné (ve smyslu místo) a Kořenný (ve smyslu dvůr).

K českým ekvivalentům názvu vsi Kořen patřily Korzen, Korenne, Korzeny, uměle vytvořené úřední Křin či Kržin, k německým pak Kurschin, Korschin, Gurschin, Gursch, Kuržin, Krschin a k latinským Korzen.

Na správním vývoji vsi Kořen se promítlo její majtkové a územní rozdělení. Zatímco první, méně rozsáhlá část vsi, tvořila součást příslušenství hradu Třebele, potažmo panství téhož jména, druhá a rozsahem větší část zůstala samostatným subjektem, tedy poplužním dvorem a později statkem.

První zmínka o vsi sahá do roku 1379, kdy část Kořene patřila drobnému šlechtici Ješkovi Kozihlavovi z Pnětluk. Přibližně ve stejné době náležely majetky vsi panovi Rackovi ze Švamberka, neboť tento prodal nejprve roku 1382 část svých majetků právě zmiňovanému Ješkovi a posléze v roce 1410 také hrad Třebel s příslušenstvím, jehož součástí byly také

některé majetky v Kořenu, Hynkovi Hanovcovi ze Švamberka. Posledním majitelem vsi Kořen z linie Hanovců, pánů ze Švamberka, byl Jan Hanovec mladší ze Švamberka. Po jeho smrti bylo Hanovecké zboží vydáno na pospas příbuzným a Kořen se dostal do držení Milíkovců ze Švamberka. V roce 1468 byl majitelem dílu vsi Prokop ze Švamberka, který ve stejném roce prodal rodovou ves (Milíkov) s příslušenstvím, Bohuslavovi VII. ze Švamberka. Mocnému příslušníkovi této borsko-krasíkovské větve pak zřejmě připadly majetky nedaleko hradu Krasíkova, avšak ves Kořen drželi, spolu s jinými, Bohuslavovi příbuzní z přimdecko-třebelské větve. V roce 1501 vlastnil hrad Třebel se vším příslušenstvím, také částí vsi Kořen, Zdeněk ze Švamberka. V pozdějším období se v souvislosti s vlastnictvím třebelského panství objevuje kromě zmiňovaného Zdeňka ještě jméno Mikuláše ze Švamberka. S největší pravděpodobností šlo o příslušníka stejné švamberské větve, Mikuláš byl patrně Zdeňkův syn. Jako společní vlastníci naposledy vystupují v roce 1518. Do roku 1529 se je možné dočíst pouze o osobě Mikuláše, který v tomtéž roce zemřel a majetek přešel na jeho, tehdy ještě nezletilé syny Adama, Jindřicha, Zdeňka a Jáchyma. Poručnictvím byla pověřena jejich matka. V roce 1544 si všichni bratři nechali vepsat do obnovených zemských desek hrad v Třebeli s předhradím a poplužním dvorem. Adam, jako jediný z bratrů, se neúčastnil společného hospodaření Švamberků a do své smrti se staral o majetky v okolí Přimdy. Ze zbývajících tří bratrů měl pouze Jáchym mužské potomky (Jiří Petr, Jan Šebestián, Arnošt Kašpar, Jan Jindřich, Jan Petr). První dva bratři zdědili po otcově smrti všechny majetek včetně majetku po svých dvou strýcích. Zbývajících tři bratři obdrželi pouze čekatelské podíly, neboť nebyli ještě zletilí. Třebelská část panství připadla Janu Šebestiánovi. Zemřel však bezdětný v roce 1615 a jeho majetky připadly synovcům Janovi Bedřichovi a Janovi Šebestiánovi, synům Jiřího Petra. V roce 1624 zemřel Jan Šebestián a jediným žijícím příslušníkem přimdecko-třebelské větve Švamberků se stal Jan Bedřich. Jan Bedřich zemřel v roce 1659 a jelikož přežil svoje potomky, odkázal veškerý majetek manželce Marii Magdaléně z Donína. Maří Magdalena z Donína prodala (sloučené) panství Krasíkov Janovi Kryštofovi Ferdinandovi z Heissensteinu na Starhembergu, který roce 1677 odprodal panství Trpísty – Třebel, jehož součástí byla ves Kořen, Sinzendorfům. V majetku tohoto rodu zůstalo trpístské panství do roku 1793, kdy jej zakoupil Jan Antonín Lexa z Arhrenalhu, po jehož smrti v roce 1824 jej zdědila jeho dcera Jana, provdaná Wiederspergová z Wiederspergu. Její syn, Jan Lexa, všechna rodinná panství sloučil a spravoval uceleně. V roce 1891 je jako majitel panství uváděn August Wydenbruck. V roce 1895 koupil velkostatek Vilém Kubinzki. Do roku 1938 hospodařil na pozemcích Rudolf Kubinzki a ve stejném roce byla na velkostatek, jako židovský majetek, uvalena nucená správa. Tento stav setrval do roku 1945.

V souvislosti s dalším dílem vsi je uvedeno, že v roce 1456 jej držel Jan z Volfštejna. Do roku 1605 vlastnil statek Hans Schirdinger von Schirding auf Schönwald. V roce 1642 získal tento majetek Albert Priess (psáno též Pries). V Berní rule z roku 1654 je uvedeno, že statek v Kořenu patří Evě Šlessingerové. V pozdějším období obdržel tento majetek Johann Friedrich Priess (1698). V letech 1746 – 1768 patřil statek s dílem vsi Johannovi Ferdinandovi Braunovi von Braunsdorf. Příbuzenskou přízní s Braunovými se někdy před rokem 1802 dostal tento majetek do rukou Volfingářů rytířů z Vofsbachu a Ploškovic. Poslední ženská příslušnice rodu, Anna, se provdala za Karla Ferdinanda de Le Breux. Rodina de Le Breux prodala statek v roce 1875 Ernstovi Korbovi z Weidenheimu. Na statku se postupně vystřídali majitelé: 1877 Jan a Anna Hromádkovi, 1877 Lamm, 1878 Franziska Pauli, 1879 Wenzel Kaura, 1886 František a Tereza Hustolesovi, 1894 Otto rytíř Beniško z Dobroslavi, 1905 Ignaz baron von Zorn, 1907 Marie Makowsky, 1908 Ignaz Hruby, 1911 – 1925 Franz Erben, 1925 – 1932 Anton a Antonie Tuschnerovi, 1932 – 1945 rodina Frankova.

Teprve po ukončení patrimoniální správy v roce 1850 byla ves správně sloučena v jeden celek.

Katastrální území vsi tvořila ves Kořen samotná.

Do roku 1862 patřila obec Kořen pod Krajský úřad v Chebu a od roku 1850 přešla pod nově zřízené Okresní hejtmanství v Plané. Zároveň se vznikem politických okresů vznikly v roce 1850 také okresy soudní. Obec Kořen se stala součástí nově vzniklého soudního okresu Bezručice (zůstala v něm až do roku 1945). Při další reorganizaci správy v roce 1855 byla sloučena politická a soudní správa a vznikl Smíšený okresní úřad Bezručice, jehož součástí se stala rovněž obec Horní Kozolupy. K definitivnímu rozdělení politické a soudní správy došlo v roce 1868, kdy bylo zřízeno Okresní hejtmanství v Teplé. V roce 1902 přešly všechny obce soudního okresu Bezručice pod politický okres Planá. Po připojení k německé „Třetí říši“ okres Planá zanikl a obec spravoval tzv. Landrát v Teplé.

Přestože se v archivním souboru AO Kořen zachovala pamětní kniha obce, konstrukce činnosti obecní samosprávy je téměř vyloučena. Kniha je sice zpracována s pečlivostí a poměrně dobře a detailně popisuje obecní život, ovšem k činnosti samotné obecní samosprávy či dokonce jejích představitelů se vůbec nevyjadřuje.

K tradičním pisatelům obecních kronik, zaváděných v obcích převážně na počátku 20. let 20. století, patřili především učitelé. Nelze pominout jejich zásluhy o povznesení úrovně jimi psaných knih, ovšem je potřeba zdůraznit a zpětně vytknout jejich přílišné zaujetí vlastní profesí či zálibami. V praxi to znamená, že obecní kroniky vedené učiteli, představují především sondu do školního a kulturního života dané obce, a to často na úkor poměrně důležitých a faktických informací vztahujících se k činnosti ostatních subjektů v obci působících nebo se vyskytujících. Předešle popisované situaci, kdy v pamětní knize obce doslova chybějí základní informace přibližující činnost obecní samosprávy, beze zbytku odpovídá také kronika obce Kořen. Historicky jistě cenná, ovšem z hlediska výtěžnosti stěžejních dat potřebných při rekonstrukci archivního souboru jako takového téměř nevyužitelná kniha, je v podstatě zanedbatelným pomocníkem při konstrukci činnosti obecní samosprávy.

Při zajišťování informací o činnosti obecní samosprávy je proto potřeba čerpat také z dalších ověřených historických pramenů, především pak z údajů uvedených v lokální literatuře, s jejíž pomocí se také podařilo sestavit alespoň částečný přehled obecních starostů

představený obce/starosta	funkce od roku	funkce do roku
Anton Langhans	?	před 1900
Franz Albrecht	?	před 1900
Josef Schmid	?	před 1900
Johann Weinl	po 1900	?
Anton Müller	1925	1926
Anton Tuschner	?	1930
Emil Suck	?	1935
Josef Weinl	1938	1945

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Vzhledem k absenci EL JAF, který přibližuje dřívější evidenci a záznamy archivního materiálu, nacházejícího se v SOkA Tachov, nelze určit, kdy a za jakých okolností se pamětní kniha archivního souboru AO Kořen ocitla v péči již zmiňovaného okresního archivu.

Nedochovaly se rovněž jakékoliv zápisy z dohlídek spisovny v 50. letech 20. století, provedených na tehdejší MNV Kořen, to znamená instituci, v jejíž péči se materiál vzniklý z činnosti obecní samosprávy do roku 1945 ocitl bezprostředně po ukončení její existence.

Materiál archivního souboru AO Kořen se mohl dostat do okresního archivu mimochodem, například po ukončení činnosti MNV Kořen v 50., respektive 60. letech nebo se svozem materiálu z následnických MNV Stan, respektive Lestkov, se kterými se obec Kořen sloučila po zániku vlastní české samosprávy, aniž by o tom byl vyhotoven zápis či dokonce předávací protokol.

V seznamu obecních kronik, uložených v okresním archivu před koncem roku 1978, se však kronika obce Kořen nalézá. Kvůli absenci jakýchkoliv záznamů o nabytí převážné většiny knih z tohoto seznamu, nelze určit, jakým způsobem se pamětní kniha obce Kořen v tehdejší okresním archivu ocitla.

V okresním archivu v Tachově existoval archivní soubor s názvem Sběrka kronik (EL JAF 557), ve kterém bylo uloženo celkem 61 knih z let 1799 – 1967. Jednalo se o soubor obecních, školních a farních kronik, u kterých se předpokládalo, že jako jediné zastupují daný archivní soubor. V pozdějším období byl tento uměle vytvořený archivní soubor rozpuštěn a všechny knihy byly rozřazeny dle původců. Vzhledem k ledabylým zápisům do EL JAF Sběrky kronik, je v podstatě nemožné vystopovat původ většiny knih v ní uvedených.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Materiál archivního souboru AO Kořen pochází z let 1929 – 1933. Jedná se o jednu knihu s celkovou metrází 0,05 bm.

Vzhledem k umístění obce v oblasti s převažujícím německým obyvatelstvem je v dochované písemnosti užíván německý jazyk.

Archivní soubor byl uspořádán podle metodického návodu pro pořádání archivních souborů obcí.

V archivním souboru se nalézá archiválie I. kategorie.

Fyzický stav archivního souboru je dobrý.

K vnitřní skartaci nebyly navrženy žádné písemnosti.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Jediným dochovaným materiálem mapujícím život v obci je obecní kronika. Přestože způsob vedení knihy, kdy její pisatel zaměřil svoji veškerou pozornost především na historii, nedovoluje podhalit více z autorovy současnosti, lze v ní nalézt několik zajímavostí. Jednak je to téměř úplný přehled držitelů statku v obci a pak také nebývalé množství dobových fotografií ve vcelku dobré kvalitě, zobrazujících převážně brance z období I. světové války.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Archivní soubor uspořádal a pomůcku sestavil Miroslav Vetrák v červnu roku 2007 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově, 18. prosince 2007

Miroslav Vetrák

Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury

Adressbuch Heimatkunde, Führer, Sagenschatz für den politischen Bezirk Plan – Weseritz und Umgebung, Planá 1926

Zdeňka Hledíková, Jan Dobeš, Jan Janák, Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost, Jihlava 2005

Zdeněk Martínek, Archiv obce, Archivní časopis, roč. 49, 1999

Ortsbuch für den Reichsgau Sudetenland, Haida s. d.

Antonín Profous, Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny, Díl II. CH – L, Praha 1949

Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich, Vídeň 1849

Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich, Vídeň 1864

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850 – 1970, Praha 1978

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, Praha 1919

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, Praha 1920

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, Praha 1933

August Sedláček, Místopisný slovník království českého, Praha 1998

Seznam míst v království Českém, Praha 1913

Státní oblastní archiv v Plzni, Průvodce po archivních fondech, svazek 3, Praha 1976

Über Grenzen hinweg, Geschichte, Land und Leute des Plan – Weseritzer Bezirkes Tirschenreuth und Mährling, Tirschenreuth 1984

Übersicht der in Folge a. h. Gutschliessung vom 26. Juni 1849 genehmigten provisorischen Gerichtseintheilung des Kronlandes Böhmen, Praha 1849

Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
EL	evidenční list
EL JAF	evidenční list jednotného archivního fondu
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evíd.	evidenční
inv. č.	inventární číslo
JAF	jednotný archivní fond
MNV	místní národní výbor
NAD	národní archivní dědictví
NSDAP	nacionálněsocialistická německá strana dělnická (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei)
Ř. z.	Říšský zákoník
Sb.	Sbírka
s. d.	sine dato (bez datace)
SOkA	státní okresní archiv
Z. z.	Zemský zákoník

Inventární seznam

Inv. č. Obsah

Časový rozsah

Evid. jednotka

Obecní úřad od roku 1850 – 1945

Úřední knihy

Knihy všeobecné správy obce

1	Pamětní kniha obce	1929 – 1933	K 1
---	--------------------	-------------	-----

Název archivu:	Státní okresní archiv Tachov
Název archivní pomůcky (archivního souboru):	Archiv obce Kořen
Značka archivního souboru:	AO Kořen
Časový rozsah:	1929 – 1933
Počet evidenčních jednotek:	1 (úřední kniha)
Počet inventárních jednotek:	1
Rozsah bm:	0,05
Stav ke dni:	18. prosince 2007
Archivní soubor zpracoval(a):	Miroslav Vetrák
Pomůcku sestavil(a):	Miroslav Vetrák
Počet stran:	15
Počet exemplářů:	6
Pomůcku schválil:	Mgr. Jan Edl